

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Financiën
E. Heinen Msc
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

datum 8 augustus 2024
onderwerp Advies Wet tegemoetkoming onterechte afwijzing
buitengerechtelijke schuldregeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Heinen,

Bij brief van 4 juni 2024, en nader aangepast bij e-mailbericht van 10 juli 2024, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de 'Raad') advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel Wet tegemoetkoming onterechte afwijzing buitengerechtelijke schuldregeling (hierna: het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel voorziet in een tegemoetkoming voor de schuldenaren van wie verzoeken om medewerking te verlenen aan een minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (hierna: 'MSNP-verzoeken') door de Belastingdienst – al dan niet namens de directeur van de Dienst Toeslagen – ten onrechte zijn afgewezen. Uit onderzoek is gebleken dat de Belastingdienst MSNP-verzoeken heeft afgewezen, omdat sprake is geweest van een belastingbedrag boven een bepaald normbedrag, een kwalificatie opzet of grove schuld, een fraude-indicatie of een registratie in de Fraude Signalering Voorziening en dat, achteraf bezien, het onjuist was dat saneringsvoorstellen enkel op één van die gronden (automatisch) zijn afgewezen. De Belastingdienst heeft daarmee kwetsbare burgers de mogelijkheid tot het realiseren van een schuldenvrije start onterecht en onnodig aanzienlijk beperkt.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

datum 8 augustus 2024
pagina 2 van 4

ADVIES

Het advies bestaat uit twee onderdelen: algemene opmerkingen (I) en een gecombineerde artikelsgewijze bespreking in samenhang met hetgeen daaromtrent is bepaald in de Memorie van Toelichting (hierna: de 'MvT') (II).

I. Algemene opmerkingen

De Raad onderkent het maatschappelijk belang van een tegemoetkoming voor schuldenaren van wie verzoeken om medewerking te verlenen aan een MSNP-traject door de Belastingdienst ten onrechte zijn afgewezen.

De Raad hecht eraan in dit advies verschillende punten aan de orde te stellen ten aanzien van de voorgestelde wijze van uitbetaling van de (ambtshalve) tegemoetkoming. De Raad meent dat met eenvoudige en weinig ingrijpende aanpassingen in het Wetsvoorstel meer rekening kan worden gehouden met de situatie waarin de belanghebbende zich bevindt en daarmee ook meer helderheid kan worden verstrekt met betrekking tot de gevolgen van de uitbetaling van de vergoeding.

Ten aanzien van artikel 8 van het Wetsvoorstel (tegemoetkoming bij voor bezwaar vatbare beschikking) mist de Raad een onderbouwing voor de keuze om hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing te verklaren. Dit omdat het regelgeving betreft waarbij de Belastingdienst weliswaar betrokken is, maar die op zich niets te maken heeft met de belastingheffing. De Raad adviseert om die reden om aandacht te besteden aan de samenhang en gevolgen van die keuze bij de uitvoering van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (hierna: de 'WSNP').

II. Het Wetsvoorstel en de MvT

De Raad vraagt uw aandacht voor het bepaalde in artikel 11 in samenhang met het bepaalde in de artikelen 3, 4 en 5 van het Wetsvoorstel en de toelichting daarop in de MvT.

Artikel 11 van het Wetsvoorstel luidt als volgt:
Wijze van uitbetalen

1. De uitbetaling van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3, of een bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen, bedoeld in artikel 5, vindt binnen zes weken plaats nadat door de ontvanger is vastgesteld dat de belanghebbende, echtgenoot of nabestaande recht heeft op deze tegemoetkoming of is vastgesteld dat de belanghebbende of echtgenoot recht heeft op een bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen en wordt uitbetaald op een bankrekening die op naam staat van de belanghebbende, echtgenoot, onderscheidenlijk nabestaande.
2. De uitbetaling van het bedrag gelijk aan de afloscapaciteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, vindt binnen zes weken plaats nadat door de ontvanger de aanvraag hiertoe is toegekend en wordt uitbetaald op het opgegeven bankrekeningnummer van de schuldhulpverlener, Wsnp-bewindvoerder of kredietverstrekker.

datum 8 augustus 2024
pagina 3 van 4

3. Bij de uitbetaling van de tegemoetkoming, bedoeld in artikel 3, het bedrag gelijk aan de afloscapaciteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, en een bedrag gelijk aan de betaalde en verrekenende bedragen, bedoeld in artikel 5, door de ontvanger is artikel 24 van de Invorderingswet 1990 niet van overeenkomstige toepassing.

De Raad constateert dat in het eerste lid van artikel 11 van het Wetsvoorstel is bepaald dat de tegemoetkoming bedoeld in artikel 3 (wachtgeld) en bedoeld in artikel 5 (betaalde en verrekenende bedragen) wordt uitbetaald aan de belanghebbende, echtgenoot of nabestaande. Echter, in zowel het tweede lid van artikel 11 als het derde lid van artikel 4 van het Wetsvoorstel is met betrekking tot de vergoeding gelijk aan de afloscapaciteit (artikel 4) bepaald dat betaling plaatsvindt aan de schuldhulpverlener, WNSP-bewindvoerder of kredietverstrekker.

In het algemene deel van de MvT wordt onder verwijzing naar artikel 295 Faillissementswet (Fw) onderkend (hoofdstuk 3 Tegemoetkomingsbeleid, pagina's 11 en 12) dat zowel het wachtgeld als de terugbetaling in de boedel vallen. De Raad wijst erop dat indien de WSNP van toepassing is, onder omstandigheden niet bevrijdend aan de belanghebbende kan worden betaald; er zou dan mogelijk nogmaals betaald moeten worden aan de boedel, bijvoorbeeld wanneer de schuldenaar zich niet aan de afdrachtsverplichting houdt met betrekking tot de ontvangen tegemoetkoming of de WSNP-bewindvoerder de ontvanger heeft medegedeeld dat betaling aan de boedel moet geschieden.

De Raad adviseert om die reden een (beperkte) wijziging van artikelen 3, 5 en 11 van het Wetsvoorstel om op dit punt meer helderheid te scheppen. Immers, op welke wijze en aan wie betaling van het wachtgeld en terugbetaling moet plaatsvinden is sterk afhankelijk van de situatie waarin de belanghebbende zich bevindt. Als de belanghebbende na 1 januari 2025 (of het moment waarop de wet in werking treedt) een schuldenregeling heeft doorlopen en aldus de schone lei heeft verkregen, kan betaling plaatsvinden aan de belanghebbende. Als dat niet het geval is zal de vergoeding betrokken moeten worden in de (pseudo-)MSNP, dan wel de WSNP, althans het daarin aan te bieden akkoord.

De Raad merkt daarnaast op dat, ook wanneer de uitbetaling aan de belanghebbende geschiedt voordat de regeling tot stand is gekomen, dit risico's meebrengt. Daarbij wordt gewezen op de volgende situatie. Indien de vergoeding wordt uitgegeven door de belanghebbende voordat een regeling tot stand komt, is de belanghebbende (mogelijk) te kwader trouw bij het onbetaald laten van zijn schulden, hetgeen voor schuldeisers reden kan zijn voor weigering van het voorstel (pseudo-)MSNP en voor de rechtbank aanleiding kan zijn voor afwijzing van het verzoek tot het van toepassing verklaren van de WSNP.

Artikel 287a Fw

De Raad merkt op dat zowel in het eerste lid van artikel 3 en het eerste lid sub a van artikel 4 van het Wetsvoorstel als voorwaarde is gesteld dat alle schuldeisers moeten instemmen met het aangeboden buitengerechtelijke akkoord'. Blijkens het algemene deel van de MvT (Inleiding, pagina 1) is hiermee eveneens bedoeld: als de schuldeiser gedwongen wordt in te stemmen op de voet van artikel 287a Fw.

datum 8 augustus 2024
pagina 4 van 4

De Raad adviseert om ter verduidelijking van de reikwijdte van deze artikelleden naast de instemming door alle schuldeisers ook de gedwongen instemming ex artikel 287a Fw expliciet in de wettekst op te nemen.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel zal voor de werklast van de gerechten geen substantiële gevolgen hebben.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. A.A.F. Dorsman
Lid Raad voor de rechtspraak